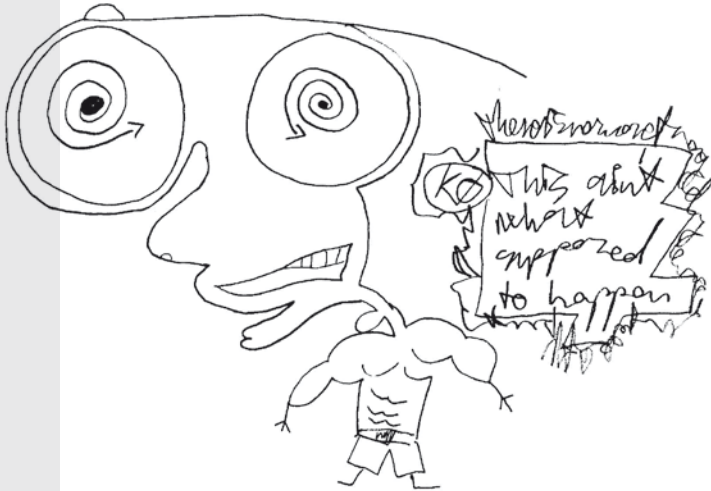

Niillas Holmberg

A DOB BŐRE

*Az élet azt adta nekem, hogy az étellel foglalkozzam.
De a fejem alig tudja felfogni, hogy nem kerek, mint a labda,
hanem a világ legnagyobb, legkeserveesebb szíve.
És benne kering az úr összes csillaga.
Igen, annak az úrnek, mely számiul gomuvuolta,
és a finn kumollisuus improvizált formapárjával
„hatályon kívülre kerültnek” vagy „felborultnak”
fordítható.*

Hiúzom, minket körbefogtak.

Itt állok, 22 évesen, és nem értem,
mit jelent: számi, én, költő, s míg
járok-kelek, értelmezni igyekszem.
És annak a magamnak, ki talán tíz év múlva
rényihogva levét magáról: „Túl nehéz!”

– zavartan üzenem:

Járok-kelek, értelmet keresve.

Itt vagyok, apa kezében, s hogy
ne kerüljek négyezer láb alá,
agancsok fölé emel.

Száj- és körömfájás láza vési
emlékezetembe az első vonalat.

Rajzolj szénnel vagy Medveapóvérével.

Itt állok, telefon kezemben, Jakomäki kétes
kerületben.

Az elsősegély-vonal kisasszonya azt hiszi,
hogy én vagyok bajban, de nem, hanem az
a pszichózisában gyertyatartót
torkába nyomó savfej.

Rajzolj szénnel vagy Medveapóvérével.

Anyám sírjánál állok, a történetek
értelmét keresve, bár nincs.

Erdőbe megyek,
és az erdőben meghallom a kövek
suttogását.

Rajzolj szénnel vagy Medveapóvérével.

Palermóban vagyok, remegve
közelítek Don Provenzano unokaöccséhez
bocsánatáért esdekelve durva viselkedésemért.

Cent'anni!

Rajzolj szénnel vagy Medveapóvérével.

Áilu könyvével a kézben, ez az
első repülésem. Otthonom a szívemben,
és odahaza apa aranyba borul,
míg kizöldül anya. Lassan értem,
hogyan a szélhez imádkozni.

Rajzolj szénnel vagy Medveapóvérével.

Itt vagyok, büszkén magamon sajnálkozva, hogy
épp neked kell a tanítóim közül ilyennek lenned.
Neked, kit szemennél is jobban szeretek.

Neked, kit soha nem láthatok meg.

Rajzolj szénnel vagy Medveapóvérével.

Itt állok, kb. 3500 ember előtt.
Medellín versfesztiválja véget ér, hotelszobába
megyünk, tükröt teszünk az asztalra.
Salsát iszunk és rumot táncolunk.
Rajzold szénrel vagy Medveapóvérrrel.

Itt vagyok, Áilu sziklakunyhója tetején.
A kéménybe szorult sirály megnyugszik,
mikor közelébe jutok, s egyik lába árán
kiszabadul. Máret Sofival nézem, ahogy
tovarepül Yykeänvuono felett.
Rajzold szénrel vagy Medveapóvérrrel.

Itt vagyok, Bréma fákyahordózeit hallgatva,
Kik rohadt másnaposak, éhesek és meg vannak hűlve.
Ahogy földre fújom taknyom, ujjaimon
érezem nőm szagát. Mintha forognék,
és hümmögve felnevetek.
„Poetry on the Road”
Rajzold szénrel vagy Medveapóvérrrel.

&

Sarkantyús sármány vagyok, mely indiánok és
inuitok között repül ide-oda, amint ők
egymásra emelik tekintetük.
Nem tartják maguk embernek.
Rajzold szénrel vagy Medveapóvérrrel.

Aslak Hætta kautokeinói felkelő vagyok, ki megértette;
miért nem tart össze a csorda. Keserű a szél,
a farkasok csupán másként vicsorognak. Fogaik között
vízszerű vér habzik.
Rajzold szénrel vagy Medveapóvérrrel.

Rénborjú vagyok, melyet a kis döfőkést tartó Áilu
apja szarvánál fog, de a fiú
nem bír döfni.
Szememben a szorongás cseppjei,
vagy az ő szemében?
Rajzold szénrel vagy Medveapóvérrrel.

Ihalainen vagyok az Alta-erőmű-tüntetésen,
ami ismét szemtől szembe.
Egyik magamfajta megmásítja kilétét,
felrobbantja a hidat és kezét, és Kanadába
menekül az indián testvérek közé.
Rajzold szénrel vagy Medveapóvérrrel.

Rimbaud nyomában járó láb vagyok,
és üvöltöm: „Éljen!”
Rajzold szénrel vagy Medveapóvérrrel.

Big Syke vagyok, ki a többi outlawzsal együtt
szívja marihuánából és Tupac Shakur hamvából
sodort cigarettáját.
Rajzold szénrel vagy Medveapóvérrrel.

Kisbusz ablaka vagyok, amely kinyílik,
mikor Ole Henrik Magga jockálásba kezd
az anyósszékekben ülő dalai lámának. A jockának
soha nincs ablaka.
Rajzold szénrel vagy Medveapóvérrrel.

Kommandósapka vagyok, mely elrejt
Subcommandante Marcos arcát.
Pipájából felszálló füst vagyok,
kinek szél az egyik dolga.
Viva Zapata!
Rajzold szénrel vagy Medveapóvérrrel.

Nap Fia vagyok, ki hóna alá kapja
az óriás lányát. Ajaj, testvérei a
nyomomban, vérem kéri.
S ha elhagy szerelmem,
nyúzzatok hátamból dobbort,
és rejtsetek el a hiúz fészkebe.

S ott éljek tovább, én,
Skuvll'albmá Áslat Veikko Niillas,
a Nap & Sarki Éj Sarja.

DOMOKOS Johanna fordítása

Niillas Holmberg nagy elődje, Nils-Aslak Valkeapää (1943–2001, számi nevén *Áilu*) méltó utódja. 1990-ben született számi családban, Ohcejohkában (Utsjoki, Finnország). Költőként, zenészként és színészként tevékeny. Eddig három kötete jelent meg: *Dego livččen oaidnán iežan* („Mintha láttam volna magam”, 2009), *Amas amas amastuvvat* („Hogy ne legyen furább, ami fura”, 2014), *Jos itseni pelastan itseltáni* („Ha megóvom magamtól magam”, 2015). 2014-ben elnyerte a Számi Tanács Irodalmi Díját. 2015-ben az Északi Irodalmi Díjra jelölték. Az itt közölt fordítás Holmberg utolsó kötetének mottóját és záró versét tartalmazza.

Domokos Johanna (1970) műfordító, költő, irodalomkutató. Egyetemi tanulmányait Kolozsváron, Szegeden és Berlinben végezte. A Los Angeles-i Kaliforniai Egyetem (UCLA) után jelenleg a Bielefeldi és a Károli Gáspár Egyetemeken műfordításműhelyeket vezet. Őt fordításkötete jelent meg magyarul, és diákjaival együtt további öt németül és angolul. Számiról, finnről, angolról, németről és románról fordít. Bielefeldben és Budapesten él.